

Etxearen planetan

ULA IRURETAGOIENA

Gabonetan liburu berri bat utzi dute mesanotxean. Etxearen filosofia eta poztasunari buruzkoa, Emanuele Cocciak berriki idatzia. Coccia, filosofo italiarra, ezaguna egin da landareekin ditugun loturak ezagutarazten planeta osasungarri bat eraikitze bidean, eta esanguratsua da espazio domestikoari dedikatzea hurrengo. Filosofia eta arkitektura zeinen lotuak dauden eta zer fama gutxi duten bien arteko elkarkidetzak arkitekturako ikasketetan, harrigarria. Bestalde, filosofian hiriaren gaineko hausnarketak mardulak dira, baina espazio domestikoa ia esploratu gabe dago. Arkitekturan antzera; hiriaren utopietan iruditeria interesgarri eta zabalak sortu dira, baina etxearenak labur gelditzen dira. Aldi berean, etxearen bidez ezberdintzen dugu gizakia salbatia den gainontzekotik.

Filosofoak dio modernitatearen iraultza morala izan dela gure poztasuna egiten dugunarekin eta maite dugunarekin erlazionatzea; lana hirian gauzatzen da eta maitasuna etxean. Eta dio, begirada garaikidean Lurraren habitatean jarri behar dugula foko morala, espazio domestikoaren jarraipen gisa. Etxearen artefaktua, baina, ez da gai espaziala-arkitektonikoa soilik; munduaren txoko intimoenaren eraikuntzan gauzak, animaliak, pertsonak, landareak, atmosferak, ekintzak, iruditeriak, oroimenak daude. Etxearen orden materialean objektuak eta pertsonak modu afektiboan nahasten dira. Identitatearen eraikuntzarekin lotura estua du etxeak, baina individualtasun horrek ez omen gaitu besteengandik banatzen, kontrara, gure bizitza bestekin batera korapilatua dagoela erakusten digun teknika material eta psikikoa da. Etxean kontzentratuak diren gauzak zentzu kosmikoa biltzen dute bere materia energetikoan. Eta pentsamendupuntu honetan argudioa arkitekturaren ulermen euklidianoetik aldentzen denez, etxeari gainjartzen zaizkion ukigarriak ez diren zereginak onartuta ere, sentsibiltate baliabideak faltan ditugu etxeetatik planetaren osasunean eragiteko... ●

EUSKAL HERRIKO ETXEBIZITZA SINDIKATUEN SAREA

2025ean etxebizitza zer?

URKO APAOLAZA AVILA

Urte berria hasi dugu, baina etxebizitza arazo oso potoloa bihurtu zaigula aspaldi honetan, hori ez da berria. Hala ere, azkenaldian zabaldu diren datuak ikusita, 2025a mugarri bat markatzekotan dela esan daiteke, eta iragar ezinak diren ondorio sozial eta politikoak antzeman daitezke ortzi-muga hurbilean.

Prezioen gorakada izan dugu urtea estreintzeko albiste nagusietako bat. Adibide bat ematearren, Tinsa tasazio erakundearen arabera Gipuzkoan etxebizitzaren metro koadroa 2.564 eurotan dago, aurreko urtean baino %4 gehiago, eta batez besteko hipoteka, berriz, 804 eurokoa da. Alokairuek ere gorantz egin dute, eta Unai Fernández de Betoñok *Naiz.eus*-en nabarmendu duen bezala, azken zazpi urteetan alokairuak %26 igo diren bitartean, soldatak apenas igo dira %16: "Hau da, duela zazpi urte baino %10 pobreagoak dira maizterrak". Ez da harrizkoa etxebizitza kezka iturri nagusia izatea herritar askorentzat. Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako herritarren %41entzat esaterako hala da, Deustobarometroaren neguko inkestaren arabera -iazko portzentajearen hirukoitza-.

Baina gazteak dira igoera hori modu dramatikoenean jasaten dutenak. Gazteen Euskal Behatokiak emantzipazioaz egindako azken txostenak dio 18 eta 34 urte artekoek euren soldataren %64 hipoteka ordaintzera bideratu behar dutela, eta alokairuan daudenek ere soldataren %49,5 erabiltzen dute lo toki bat izateko. Hori gazteek bizi duten lan-prekarietatearen erakusgarri ere bada, *Gedar* kazetari dienez: lautik hiruk 1.500 eurotik beherako soldata jasotzen dute.

Horrelako egoera baten aurrean, alferrik da gazteei "pazientzia eta konfiantza" eskatzea, Imanol Pradales EAEko lehendakariak urte amaierako diskurtsoan egin bezala. Are gutxiago Lurzoruaren Lege berri bat egosten ari direnean, etxebizitza gehiago egiteko eta gutxi batzuk adreiluaren negozioarekin aberasten segitzeko. Izan ere, "arazoa ez da eskaintza falta, etxebizitzarako sarbide falta baizik", etxebizitza sindikatueta Karla Pisanorekin eta Ane Salvadorrekin AR-GIAn Leire Ibarrek egindako elkarrizketan irakurri dugun moduan.

Horren aurrean, mobilizatzea eta alternatibak lantzea dira herritarrei geratzen zaizkien aukera bakarrak. Aurreko higiezin burbuilarekin ikusi genuen antzeko zerbait: 2006an plazak hartu zituzten gazte ugari etxebizitza duinaren alde, M15 mugimenduaren ernamuina izan zena. Erakundeek benetako etxebizitza politika publiko bat egin beharko dute etxea behera erortzerik nahi ez badute, zeinek bultzatzea ez baita faltako. ●